

tulkitsella. Nyt ilmiötä kuljetaan kielellisesti mallin valmiiksi piirrettyjen outojen attraktorien toisiaan leikkaamattomilla radoilla. Tässä dissipatiivisen epälineaarisen dynamiikan käsitteistöä käytetään varsin osuvasti. Siitä tulee viestintäteorian kuvainnollista kieltä.

Tekijän malleissa ei ole varsinaisia parametreja, joiden muutoksen avulla hän tutkisi viestintäorganisaatioiden tai tilanteiden rakenteellisia muutoksia. Hän tulkitsee mm. Lorenzin perhosefektiä mallia kuorruttamalla sitä viestintätieteelliseen terminologiaan. Onko menetelmä käyttökelpoinen? Kuinka onnistuneesti kirjoittaja toimii hahmottamassaan suunnassa?

Kirjoittajan punoma teksti on lähtökohdan mielekkyyden paras puoltaja. Keskeistä lähestymistavassa on organisaation ja viestinnän kehittäminen dynaamisena, epälineaarisen ja kompleksisen systeeminä, jolla lineaarinen viestintäparadigma kyseenalaistetaan. Kukaan suomalainen ei ole kirjoittanut viestinnästä näin selvästi kompleksisena avaruutena. Se on läpikotaisin inhimillistä toimintaa: tunteiden, virheiden, oikaisujen ja eleiden sekä palautteiden vuorovaikutusta, kulttuurin evoluutiota, jonka tulevaisuus on osa viestintäympäristön jaettua maisemaa. Sen päällekkäiset ja erikoistuneet tapahtumat sekä areenat ovat tämän organisoitumisen inhimillistä kenttää.

Pekka Aula kiteyttää kaaosteoreettisen näkemyksensä organisaation viestinnästä dynaamisen organisaatiaviestinnän teoriaksi, jossa tuo esiin mm. organisaatioiden paradoksaalisen riippuvuuden erilaisista kulttuurisista arvoista ja eroista. Konsensus voi tehdä organisaatioista tukkoisia, jopa estää viestinnän, jonka roolina on päinvastoin luoda edellytyksiä tietyille moniarvoisuudelle.

Aula käsittää viestinnän merkitysinformaatioksi, joka epälineaarisesti organisoituneena järjestelmänä korostaa alakulttuuriensa epäyhdenmuisuutta. Systeemin sisäiset tilat voivat mennä eri suuntiin, kohti stabiilia tai epästabiilia, olla erilaisia rakenteen eri osissa. Kiinnostavinta tässä on lokaalisten

viestintätapahtumien ja organisaatiotilojen sekä kokonaisuuden yleisten arvojen välisten suhteiden erittelyyn tähtäävät näkökulmat.

Kieli, käsitteet ja käsitykset tulevat tekstissä määrittelyiksi monenkin kertaan. Merkittävästi sen jälkeen jää kuitenkin kaipaamaan jo seuraavaa vaihetta, teräviä argumentaatioita ja kommentteja viestinnän nykyisistä ympäristöistä, ongelmista, jotka sivuavat median telemaattisia vauhteja, virtuaalisuuden ja reaalisuuden välistä kysymyksiä, kulttuureja niissä ja niistä. Nämä uudet viestintäympäristöt, jotka kiihdyttävät spekulatiota pörssikursseista, markkinoista ja kuljetuksista, sotkeutuvat puheeseen ja kysymyksiin yksilöllisyydestä ja alakulttuureista.

Vielä toistaiseksi kirjoittajan teksti toimii tämän uuden kielen varassa teoreettisena paradigman käynnistimenä. Se on esimerkki kaaosteorian sovelluksesta jatkosovellusten pontimena. Kirjoittaja spekuloi myös kaaosteorialla ja epälinearisella viestintänäkemyksellä osana postmodernia ympäristöä, mutta lähdemateriaalista siteeratut ja jatkokehitellyt päätelmät kylpevät kielessä, jonka altaan ulkoreunalle tekstin postmoderni asettuu. Postmodernin ja kaaoksen käsitteiden kietoutumiset mahdollistaisivat radikaalimpiakin tapoja epälineaaristen paradigmojen kehittelyyn.

Jatkossa kannattaisi käydä myös pohdiskelua postmodernin epälineaarisen viestinnän tulevien tiloista, ts. voiko niiden yhdistelmien kuvauksissa edes esiintyä tasapainotiloja ja attraktoreita, toistuvien evoluutioiden eli rakenteellisten muutosten vuoksi? Monimutkaistuva ja kiihtyvä globaalin ja lokaalien maailmojen yhdistelmä on haaste differentioituneemmalle tutkimukselle ja mallintamiselle. Päteekö evolutionaarinen kehityksen arviointi ennustettavista hitaista kehitysjaksoista ja ennustamattomista murrosvaiheista enää lainkaan?

Emmekö elä fraktaalilla rajalla? Sehän ei ole uhkakuva, vaan luova tilanne. Eikö juuri rajalla käydä dialogia, luoda ympäristöä kielelle, malleille, niiden kulttuurille?

IRMA LUHTA

Digi-tv:n kauppa ja tekniikkaa

Kari Jääskeläinen:
INTERAKTIIVISEN TELEVISION SISÄLLÖNTUOTANTO

Espoo: Espoo Enterprises Oy, 1997, 206 s.

Digitaalisen television viime vuosien kehityksen nopeutta kuvaa se, että kirja interaktiivisen tv:n sisältötuotannosta oli jo ilmestyessään vanhentunut, puhumattaakaan siitä mitä se näyttää yli kaksi vuotta julkaisemisensa jälkeen.

Ajan kulu näky etenkin siinä, että maanpäällisen eli antennivälitteisen digitaalisen television perspektiivi jää kirjassa muutamien mainintojen varaan. Kirjan lähtökohdat ovat kaapeli-tv:n ja puhelinoperaattoreiden mahdollisuuksissa ja ennen kaikkea kaupallisissa sovelluksissa, viihteessä, peleissä, sähköisessä kaupassa ja mainonnassa.

Digitaaliset satelliitit sekä eurooppalaisten yleisradioyhtiöiden nopea tahti DVB-T:n kehittämiseksi ovat viime vuosina ajaneet kaapeli- ja puhelinyhtiöiden suunnitelmat ainakin hitaammalle radalle, jollei peräti sivuraiteelle. Kirjan esittelemiin HTVN:n tai HPY:n suunnitelmiin tuskin enää kannattaa luottaa.

Kirja kuvaa erityisesti sitä, miten www-sivut (HTML-kieli) voidaan integroida interaktiiviseen televisioitumintaan. Täsmällisintä tietoa kirja antaa siitä, miten www-sivuja ja niiden kuvia tulee koodata ja konvergoida, jotta ne näkyvät tv-ruudulla Nokian multimediaapäänteen kautta käytettynä. Näiltä osin tiedot lienevät edelleen kohdallaan.

Kirjoittajan tausta on otollinen kaupallisen uusmediakentän jäsentämiseen: Jääskeläisellä on perustutkimus kauppakorkean ohella taideteollisesta korkeakoulusta, jonka elokuvataiteen laitokselle hän käsitteli interaktiivista televisiota jo loppuyössänsä. Oman uusmediafirmansa ohella Jääskeläinen toimii TEKESin käyttäjakeskeisen tietotekniikan ohjelman (USIX) ohjelmapäällikkönä.

PERTTI NÄRÄNEN